

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Lausuntopyyntönne

Työvoimapalvelut maakuntaudistuksessa (0 5/2017 vp)

Suomessa työllisyysnäkyvät ovat parantuneet, mutta työllisyysaste nousee hitaasti. Suuri rakennetyöttömyys tulee hidastamaan työllisyyden kasvua parantuneesta suhdannetilanteesta huolimatta. Työttömyyttä pahentaa se, että avoimet työpaikat ja niiden tekijät eivät kohtaa. Kuntien tarjoamalla työllisyyttä, työkykyä ja hyvinvointia edistäville, osaamista kehittäville ja työelämästä syrjäytymistä ehkäiseville palveluille tulee olemaan jatkossa entistä suurempi merkitys.

Kunnilla suuri vastuu työttömyyden selättämisessä

Työllisyys- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuu on suunniteltu siirrettäväksi valtiolta maakunnille vuoden 2019 alusta lukien. Siirron yhteydessä on tärkeitä varmistaa jatkossakin kuntien rooli ja panostukset niin työllisyyden kuin elinkeinon edistämiseen. Jo olemassa olevia hyviä käytäntöjä ei tule purkaa, vaan niitä on kehitettävä ja syvennettävä.

Kuntien panostukset työllisyyden edistämiseen vuonna 2015 kohosivat jo 800 miljoonaan euroon ja ovat joillain kaupunkiseuduilla samaa suuruusluokkaa tai jopa suuremmat kuin valtion työllisyshoidon resurssit.

Työllisyyden hoidon järjestämisvastuun siirron tulee mahdollistaa alueellisesti toimivat ratkaisut eri puolilla maata. Maakunnalla ja alueen kunnilla tulee olla mahdollisuus sopia työllisyyden hoidon järjestämisestä ja tuottamisesta keskenään parhaaksi katsomallaan tavalla. Eri-tyisen tärkeitä tämä on suurimmilla kaupunkiseuduilla, joilla työttömyys on kasvanut viime vuosina selvästi nopeammin kuin muualla maassa.

Työllisyyspalveluiden jako viranomaistehtäviin ja palveluihin on kuntien tulevan roolin kannalta keskeinen. Harkinnanvaraisuus on viranomaistoiminnan ydin ja sitä ei tule kasvupalveluja määriteltäessä rajata liian kapeaksi. Uudistuksessa kunnille tulee mahdollistaa työllisyyspalveluiden koordinaatorooli ja siihen liittyvä työllisyyttä edistävien palveluiden ja kasvupalveluiden yhteensovittaminen.

Kuntien mahdollisuus koordinaatorooliin on erityisen tärkeä kaupunkiseuduilla. Sitä ei voi korvata pelkästään markkinamekanismia kehittämällä. Kunnat ovat toiminnallaan osoittaneet kykenevänsä sovittamaan yhteen alueensa työllisyyden edistämiseen tarvittavat toiminnot ja resurssit. Tätä voimavaraa ei saa hukata.

Työvoima- ja yrityspalvelujen alueelliset kokeilut

Nyt käynnistynyt kokeilu on jatkoa edellisen hallituksen työllisyyden kuntakokeilulle, jossa oli mukana 61 kuntaa. Työ- ja elinkeinoministeriön seurantatutkimuksen loppuraportin mukaan

työllisyyskehitys kokeilukunnissa oli suotuisampaa kuin verrokkikunnissa. Tämä siitäkin huolimatta, että kokeiluun varatuista määrärahoista käytettiin vain noin puolet. Tutkimuksen vahvana suosituksena oli kuntakokeilujen jatkaminen.

Uusi kokeilu käynnistyi vuoden 2017 alusta lukien ja siihen valittiin 9 hanketta, joista 3 on maakunnallista ja 6 on kahden tai useamman kunnan alueella toteutettavaa kokeilua. Kokeilualueet kattavat yhteensä 84 kuntaa. Kokeilun piirissä tulee olemaan noin 50 000 asiakasta.

Kokeiluun kuuluvilla kuntien, valtion ja muiden toimijoiden palveluilla vahvistetaan kasvua, yrittäjyyttä sekä alueiden työllisyyttä ja elinvoimaisuutta tavoitteena 10 prosentin kustannussäästö työttömyyden julkiselle taloudelle aiheuttamiin kustannuksiin. Kokeilusta saadaan informaatiota siitä, millaisia vaikutuksia kunnan roolin vahvistamisella on työllisyyden hoitoon ja millaisia ovat kuntien ja alueiden mahdollisuudet vastata työllisyyden hoidon haasteisiin. Kokeilun tulosten perusteella on myös mahdollisuus arvioida käytännön työnjakoa maakuntien ja suurten kunnallisten toimijoiden kesken.

Kokeilulainsäädäntö tulee saada mahdollisimman pian hyväksytyksi ja kokeilut kunnolla vauhtiin. Kokeilut tuovat merkittävää lisäarvoa ja lisäinformaatiota maakuntamalliin siirtymisen tueksi. Siksi kokeilussa kehitetyt toimitatapoja ja -malleja tulee voida hyödyntää myös tulevassa maakuntamallissa ja kasvupalvelu-uudistuksen kehittämisessä sekä eri toimijoiden roolien määrittelyssä työvoimapolitiikan vaikuttavuuden maksimoimiseksi.

Työllistymistä edistävä moniammatillinen yhteispalvelu (TYP) säilytettävä

Laki työllistymistä edistävästä yhteispalvelusta tuli voimaan 1.1.2015. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on yhteistoimintamalli, jossa kunta, TE-toimisto ja Kela yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat heille työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työllistymisprosessiin etenemisestä ja seurannasta. TYP-yhteispalveluverkostoja on 33 ja TYP-palvelua on tarjolla kaikissa Manner-Suomen kunnissa.

Kuntaliitto pitää tärkeänä TYP-toiminnan jatkumista. TYP-lakia ei tule kumota, vaan se pitää päivittää uuteen toimintaympäristöön sopivaksi.

Markkinaehtoisuuden periaate sopii hyvin suureen osaan työllisyyspalveluista ja erityisesti työnhakijoille, joiden työmarkkinakelpoisuus on riittävä. Sen sijaan se on vaikeasti sovitettavissa yhteen pidempään työmarkkinoilta poissaolleiden työnhakijoiden palvelukokonaisuuteen, jota TYP osaltaan hoitaa.

Passiivituesta aktivointiin

Kunnat maksoivat työmarkkinatukea viime vuonna 426 milj. euroa. Hallitus tavoittelee passiivituen käyttämistä aktivoinnin edistämiseksi. Tämä edellyttää avustavia työtehtäviä ja matalan kynnyksen työpaikkoja. Kunnilla on mahdollisuus lisätä ja kehittää työtehtäviä, joiden avulla pidempään työmarkkinoilta poissaolleilla on mahdollisuus pitää työkykyä yllä, kehittää osaamista ja lisätä työllistymisedellytyksiä. Avustavissa työtehtävissä tehdään ammattilaisten rinnalla oikeaa työtä, oikealla palkalla ja niiden avulla on mahdollista rakentaa polku avoimille työmarkkinoille.

SUOMEN KUNTALIITTO

Timo Reina
Varatoimitusjohtaja

Liite [Litteen nimi]

Jakelu

Tiedoksi